

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan Agrarisch buitenge- bied Ede

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

6 juni 2011 / rapportnummer 2265-83

1. Oordeel over het MER en de aanvulling

De gemeente Ede gaat haar bestemmingsplan agrarisch buitengebied herzien. Omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.–(beoordelings)plichtige activiteiten wordt de plan–m.e.r.–procedure doorlopen. Bevoegd gezag is de gemeenteraad van Ede.

Het MER is helder geschreven en presenteert op overzichtelijke wijze de milieueffecten van het plan. De Commissie voor de milieueffectrapportage (verder de Commissie¹) signaleerde bij toetsing van het plan–MER een aantal tekortkomingen, die zij essentieel achtte voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming. Hierop heeft de gemeente aanvullende informatie aangeleverd met daarin de volgende onderdelen:

- de onderbouwing van de referentiesituatie en de effecten van de maximale mogelijkheden van het plan (worst case);
- de effecten van het plan op natuur;
- een aangepaste samenvatting.

Uit het MER en de aanvulling blijkt onder meer dat:

- er een toename in ammoniakdepositie op de in de omgeving liggende Natura 2000–gebieden mogelijk is en dat daarmee significant negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten zonder mitigerende maatregelen (zie ook paragraaf 2.2 van dit advies);
- het aantal geurgehinderden in potentie zeer sterk kan toenemen in zowel de bebouwde kom van Bennekom, Ede, Lunteren, Renswoude, Harskamp en Barneveld als in het buitengebied.

De Commissie is van oordeel dat het MER en de aanvulling² samen voldoende informatie bevatten voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan buitengebied.

De aanvulling heeft niet ter visie gelegen. Daarom heeft de Commissie geen zienswijzen over de aanvulling in haar advies mee kunnen nemen. De Commissie adviseert de aanvulling zo spoedig mogelijk openbaar te maken.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

² bestaande uit aanvulling MER en een addendum met de volledige NH₃–tabel

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Alternatieven

2.1.1 Referentiesituatie

MER

De referentiesituatie dient te bestaan uit de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Als autonome ontwikkeling is de situatie gehanteerd waarin alle bedrijven voldoen aan het Besluit huisvesting. De Commissie constateert dat daarbij niet duidelijk is op welke manier het Besluit Huisvesting is meegenomen in de berekeningen. Het is uit het MER niet te herleiden met welke emissiegetallen per diercategorie gerekend is.³

Aanvulling

In de aanvulling is de autonome ontwikkeling verduidelijkt en is aangegeven met welke emissiegetallen per (voor het plangebied relevante) diercategorie gerekend is. Dit is gedaan voor zowel de situaties met en zonder het Besluit Huisvesting. Hieruit blijkt dat de gemiddelde afname van de ammoniakdepositie circa 25% bedraagt voor de relevante Natura2000-gebieden wanneer de vergunde veehouderij in de planperiode volledig voldoet aan de verplichte emissie-eisen uit het besluit Huisvesting.

De Commissie merkt op dat in de autonome ontwikkeling bij melkrundvee is uitgegaan van een norm van 9,5 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Deze norm geldt niet voor bestaande huisvestingssystemen, ongeacht hoe deze momenteel in gebruik zijn. De norm van 9,5 kg NH₃ kan worden gehaald door vee te laten weiden. In de praktijk zullen veel, maar mogelijk niet alle, bestaande stalsystemen aan deze norm voldoen. Als het vee permanent op stal staat moet worden uitgegaan van een emissiegetal van 11 kg NH₃ per dierplaats per jaar. De Commissie verwacht niet dat dit in de totale berekening een groot verschil zal maken, omdat beweiden van melkrundvee in het plangebied nog steeds veelvuldig wordt toegepast.

2.1.2 Milieueffecten van de maximale mogelijkheden van het plan

MER

In het MER moeten de milieueffecten van de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan beschreven worden zodat in één oogopslag duidelijk is wat de maximale gevolgen zijn die het plan kan hebben. Uitgaan van de maximale mogelijkheden betekent dat de wijzigingsbevoegdheden en eventuele ontheffingsmogelijkheden moeten worden meegenomen bij de effectbepaling.

³ Zo wordt in het MER aangegeven dat het Besluit Huisvesting niet voor de intensieve kalverhouderij geldt, niet duidelijk is hoe hier rekening mee gehouden is.

In het MER is uitgegaan van een 10% groei in intensieve veehouderijen. De Commissie acht het vanwege het voorkomen van de LOG's en de ruimte die het bestemmingsplan biedt, waarschijnlijk dat hiermee geen inzicht is gegeven in de maximale mogelijkheden (worst case) van het plan.

De Commissie adviseerde het MER aan te vullen met een kwantitatieve beschrijving van de maximale ontwikkelingsmogelijkheid bij volledige benutting van de bouwblokken zonder dat een binnenplanse wijziging is vereist. Indien dit reeds groter is dan 10% zal een aanvullend (worst case scenario) moeten worden onderzocht. Voor de mogelijke extra ontwikkeling vanwege binnenplanse wijziging zou kunnen worden volstaan met een kwalitatieve beoordeling en een beschrijving met welke mitigerende maatregelen verdergaande milieu-effecten kunnen worden voorkomen.

Aanvulling

In de aanvulling is een worst case scenario uitgewerkt. Dit scenario geeft de milieueffecten van de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Op 714 als agrarisch aangemerkte bouwblokken wordt met het bestemmingsplan buitengebied potentieel groei in (intensieve) veehouderij mogelijk gemaakt. De oppervlaktes van de bouwblokken zijn vertaald in voor de gemeente Ede realistische dieren aantallen.

Uit de aanvulling blijkt dat er in het worst case scenario een forse toename van geurhinder voor een groot aantal geurgevoelige objecten te verwachten is. Op kaart (bijlage 1 van de aanvulling) is aangegeven dat deze verslechtering met name in en rondom de LOG's en op de Kraats, de Kade en Walderveen optreedt. De geurhinder kan in het buitengebied maar ook in de bebouwde kom (o.a. Bennekom, Ede, Lunteren, Renswoude, Harskamp en Barneveld) fors toenemen, zowel in de gemeente Ede als de omliggende gemeenten.

De effecten van het worst case scenario voor de ammoniakemissies en -deposities op natuur zijn tevens gegeven. De Commissie gaat in paragraaf 2.2 van dit advies daarop in.

2.2 Effecten op natuur/Passende beoordeling

MER

In het MER zijn in de Passende beoordeling de effecten van de planalternatieven afgezet tegen "de huidige situatie op basis van het bestand aan agrarische vergunningen" (pagina 53). Dit is niet conform de vereisten uit de Natuurbeschermingswet 1998. De effecten dienen te worden afgezet tegen de huidige feitelijke situatie.

Uit bijlage 5 blijkt dat ongeveer 60% van de Wm-vergunde ruimte ook daadwerkelijk in gebruik is. De latente ruimte (\pm 40%) die daardoor ontstaat bestaat uit vergunningen van stoppende/reeds gestopte bedrijven die nog niet zijn ingetrokken en van groeiende bedrijven die (nog) niet de volledige vergunning benutten (pagina 136). Het is onduidelijk welk gedeelte van deze latente ruimte binnen de planperiode ingevuld zal gaan worden en welk gedeelte hoogstwaarschijnlijk niet. Dit betekent dat de emissie van verzurende en vermestende stoffen en de depositie op de Natura 2000-gebieden nog kan toenemen als de Wm-vergunningen wel volledig worden ingevuld. Dit leidt ertoe dat de effecten op natuur onderschat zijn.

De resultaten van de modelberekeningen voor stikstofdepositie zijn in bijlage 7 opgenomen. Er is niet vermeld welk model is gebruikt. Onduidelijk is ook of er rekening is gehouden met mogelijke ontwikkelingen in de achtergrondconcentratie van stikstof.

Aanvulling

De Passende beoordeling is aangevuld en geeft daarmee voldoende informatie. Uit de aanvulling blijkt dat bij een vergelijking van de huidige feitelijke ammoniakdepositie (op basis van de gemiddelde stalbezetting) met de maximale mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt een forse toename in gemiddelde ammoniakdepositie op de Natura 2000 gebieden Uiterwaarden NederRijn, Veluwe, Binnenveld en Groot Zandbrink optreedt. Dit geldt voor alle alternatieven en op alle Natura 2000 gebieden (een uitzondering hierop lijken de alternatieven 'verspreiden' en 'concentreren in het LOG'). De tabel met de onderbouwing hiervan is los bijgevoegd.⁴

De conclusie in de aangevulde Passende beoordeling is dat met de vaststelling van het bestemmingsplan significant negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden wanneer er geen nadere maatregelen worden getroffen. De Commissie onderschrijft deze conclusie.

Een aantal mitigerende maatregelen is eveneens benoemd in de aangevulde Passende beoordeling (pagina 15). Maatregelen die worden genoemd zijn emissiebeperking, effectgerichte technische maatregelen en een actief intrekingsbeleid. Daarnaast kan gedacht worden aan een verdere zonering van activiteiten of een verdere aanscherping van de bestemmingsplanregels.

2.3 Samenvatting

MER

De samenvatting geeft niet in alle gevallen een goede weergave van de conclusies die getrokken worden in het MER. Volgens pagina 109/110 van het MER kan een negatief effect optreden op het landschap in deelgebieden met bijzondere landschappelijke waarden (markante dekzandruigen met bijbehorende historische ontginning en bebouwing). Het MER geeft ook aan dat hiervoor mitigerende maatregelen mogelijk zijn. Deze conclusie en de mogelijke mitigerende maatregelen komen niet in de samenvatting aan de orde.

Aanvulling

De samenvatting is aangepast op de nieuwe informatie en er is een evenwichtigere weergave van het MER en de aanvulling in de samenvatting gegeven. Wel constateert de Commissie dat de effecten op landschap niet in de samenvatting zijn opgenomen.

⁴ Overigens constateert de Commissie dat in de samenvatting wordt gesproken van een correctie op feitelijke stalbezetting van 75%. In de aanvulling op pagina 12 staat dat deze correctie 60% is.

3. Overige opmerkingen

De opmerkingen in het verdere advies hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen. De Commissie hoopt met onderstaande aanbevelingen een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Effecten op bodem en water

In het MER wordt een beschrijving van beleid gegeven. De Commissie mist een onderbouwing van de getrokken conclusies met een omschrijving van de huidige situatie van bodem en water alsmede de mogelijke effecten van het plan. In het MER wordt op basis van het uitgangspunt van het Waterschap (waterneutraal bouwen) geconcludeerd dat er geen effecten van het plan op waterkwaliteit en -kwantiteit te verwachten zijn.⁵ De Commissie is van mening dat de conclusies niet geheel navolgbaar getrokken worden. De Commissie adviseert dit dan ook nader te preciseren in de toelichting bij het bestemmingsplan.

3.2 Monitoringsprogramma

De Commissie constateert dat in het MER geen voorstel voor een monitoringsprogramma wordt gedaan. In het licht van monitoring en evaluatie adviseert de Commissie de ontwikkelingen ten aanzien van de PAS en het provinciale convenant "Gelderse aanpak stikstof in relatie tot Natura 2000" goed in de gaten te houden. Blijkens de Toelichting bij dit convenant voorziet deze in een provinciaal te beheren salderingsbank. Deze salderingsbank gaat uit van de feitelijke emissie, niet van de vergunde situatie. Ook staat hierin vermeldt dat "Gedeputeerde Staten een beleid voert om gemeenten te stimuleren om actief tot intrekking van vergunningen/meldingen over te gaan bij gestopte/gekrompen bedrijven".

⁵ Verder staat er in het MER op pagina 104 dat "Bodembeschermingsgebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, waterwingebied en anti-verdrogingsgebieden aanwezig zijn", toch wordt hier verder geen nadere informatie over gegeven. Ook wordt niet ingegaan op de mogelijke effecten van het plan op deze gebieden. In de legenda van de kaart op pagina 104 wordt een nieuwe planologische typering gebruikt (Beschermingsgebied natte natuur) die niet eerder in het rapport is toegelicht en ook niet voorkomt op afbeelding 8 (p.46) 'Ligging beschermde gebieden'.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ede

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Ede

Besluit: vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan agrarisch buitengebied

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14, D14;

plan-m.e.r. vanwege Passende beoordeling

Activiteit: De gemeente Ede gaat haar bestemmingsplan agrarisch buitengebied herzien.

Procedurele gegevens:

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r. op 13 mei 2009

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 16 juli 2009

kennisgeving MER in Staatscourant van: 27 februari 2011

ter inzage legging MER: donderdag 27 januari t/m woensdag 9 maart 2011

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 9 februari 2011

toetsingsadvies uitgebracht: 6 juni 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

mw. dr. J.M. Drees

dhr. W. Foppen

dhr. drs. H.G. Ouwkerk (voorzitter)

mw. ir. C.T. Smit (secretaris)

mw. ir. M.A.J. Vervoort

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer en de eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- 2265-29 PlanMER, 25 januari 2011
- 2265-34 Ontwerpbestemmingsplan Agrarisch buitengebied Ede, januari 2011
- 2265-60 Aanvulling MER bestemmingsplan agrarisch buitengebied, 27 april 2011

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bestemmingsplan Agrarisch buitengebied Ede en de aanvulling daarop

De gemeente Ede wil het bestemmingsplan voor haar agrarisch buitengebied herzien. Vanwege de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden en omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.(beoordelings-) plichtige activiteiten is de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag in deze procedure is de gemeenteraad van Ede.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3248-1

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

